

# Ljubljanski List

Velja

za Ljubljano  
v upravnistvu:  
za celo leto 6 gl.,  
za pol leta 3 gl.,  
za četrt leta 1 gl.  
60 kr., na mesec  
50 kr., pošiljatev  
na dom velja me-  
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja  
za celo leto 10 gl.,  
za pol leta 6 gl.,  
za četrt leta 2 gl.  
60 kr. in za jeden  
mesec 86 kr.

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Štev. 187.

V Ljubljani v soboto, 11. oktobra 1884.

Tečaj I.

## Govor posl. Šukljeja o dolenski železnici.

Slavni zbor! Skoro se me je lotila neka otožnost, ko sem prečital poročilo deželnega odbora o dolenski železnici. Spomnil sem se pri tej priliki, da je letos uže devetnajst let tega, odkar se je v kranjskem deželnem zastopu v prvič naglašala želja dolenskega prebivalstva po tej železnični črti. Bilo je v seji 29. jan. 1866, da je tedanji zastopnik belokranjskih kmetskih občin, g. Kapelle, povodom debate o gorenjski prôgi poudarjal potrebo, ozirati se tudi na dolensko stran ter tudi tam graditi železnico. Od istega časa — koliko se je uže govorilo in pisarilo, moledovalo in sklevalo, da se uživotvori ta železnica! Če bi se železnica dala graditi s samimi resolucijami, moral bi kurirni vlak uže danes nas popeljati direktno v Novo Mesto ali onstran Gorjancev na obrežje Kolpe in Lahinje, in z golimi, brezvspešnimi peticijami v tej zadevi pokrili bi lahko prvi kilometer daljave. Čakati tako dolgo, je mučno za Dolenjce, še huje pa je, da smo morali odstopiti od svoje prvotne ideje ter se sprijazniti z drugo, veliko menj vabljivo.

Kajti gotovo je, da smo si s prva vsi predstavljali dolensko železnico kot del velike prôge, kot glavno železnico, katera bi imela posredovati svetovni promet med zapadno Evropo in balkanskim poluotokom. In v istini, gospôda moja, ti nazori — dandanes jih smemo imenovati te sanjarije — so imele veliko vabljivega! Oglejte si karto in videli bode, da ravna pot od bodenskega jezera in arlberskega predôra doli do pristanišča solunskega drži po tej črti, katera veže Ljubljano z Novim Mestom in Belo Krajino. V državnem, trdil bi celô, v evropskem interesu bi se ta prôga imela graditi uže z davna, toda navzlic pozitivni obljubi, katero je storilo ministerstvo leta 1869. in kljubu tehničnemu in vojaškemu pregledovanju stavbenih načrtov nimamo je še do današnjega dnô. In če se oziram na dopis trgovinskega ministra z dné 27. junija 1882,

potem moram naravnost reči: Dolensko železnico zidati kot del velike svetovne črte, je absolutno neizpeljivo v denašnjih razmerah, zato moramo napenjati vse svoje sile, da Dolenjcem preskrbimo lokalno železnico z normalnim tirom. Pač treba nekoliko resignacije, predno se udamo tej svoji usodi, a prikrivati si aktualni položaj, zamolčati, da bode tudi v to pohlevno svrhu potrebovali marsikatero žrtev, bila bi prazna in škodljiva prevara. Zaradi tega sem hvaležen poročevalcu deželnega odbora, da se je v svojem predlogu omejil na to, kar se dá dejansko uresničiti, na dolensko lokalno železnico!

Da je ta prôga eminentno potrebna, tega, gospôda moja, pač ne bodem dokazoval. Novega itak ničesar ne bi znal povedati, vsi merodajni momenti so se uže naglašali pri mnogih prilikah in od spretnejših govornikov nego sem jaz.

Radi tega mi ne bode zamerili, da Vas ne bodem nadlegoval s statističnimi izkazi o produktivnosti dolenskega ozemlja. Ne bodem preračunal kolikovine premôga in lesa, vina in železa, živine in poljskih pridelkov, kateri bi se imeli izvažati po tej poti. Tudi v bodočnost ne bodem segal ter Vam slikal živahno industrijo, katera se bo mogla razvijati na Dolenskem, ako se skrbi za komunikacije. Le toliko rečem: Ako bi se med nami nahajal kak poslanec — kateri bi v pretiranem skepticizmu dvojil nad absolutno potrebo te železnice, z menoj naj pride doli na Dolensko, v kraje, katere je priroda blagoslovila z vsem svojim bogastvom, stopi naj med nadarjeni narod — in če bode splošno revščino našel v plodonosnih pokrajinah, če bode gledal ljudstvo, zanemarjeno in zaostalo navzlic svoji naravni nadarjenosti, potem bode imel praktični komentar k oni dokazani resnici, da je omika zavisna od intenzivnega občevarja, od intenzivne medsobne dotike, in pritrtil mi bode, da se Dolenjec ne more razvijati, da ne more napredovati, ker je postavljen na *Isolierschemel*, ker je čisto oddaljen od svetovnega prometa!

In, gospôda moja, ne treba, Bog zna kakih kolosalnih svot, da zgradimo železno cesto od Ljubljane do hrvatske meje. Pač so nekdanj, pred usodnim letom 1873. in njegovim gospodarstvenim polomom, preračunili potrebščino svetovne proge na 18 milijonov. Toda dandanes se železnice sploh ne zidajo več tako potrebno nego pred 12. leti, in ker so lokalnim črtam sploh dovoljene različne velevažne olajšave, je tudi njih zgradba mnogo cenejša. Strokovnjaki, katerim je črta dobro znana, dejali so mi, da bi 4 $\frac{1}{2}$  milj. čez in čez zadostovalo za to progo. Bolelo me je sicer, ko sem razvidel iz dopisa sedanjega trgovinskega ministra, da država, ista država, katera je sedaj s kolosalnimi žrtvami predrla skalovje arlbersko ter sedaj dovršuje gališko in českomoravsko transversalko, da nam ista država niti tega koščeka podariti ne namerava. Le o državni podpori govori minister, nadejamo se, da bode vsaj ta izdatna. Mi smemo to zahtevati. Vsaj ni nobena skrivnost, da bi vojvodina kranjska le z onimi presežki, katere je preveč plačala pri zemljišnem davku, lahko sama si dovršila dolensko prôgo. Zanašam se na pravičnost sedanje vlade, da ne bode prezirala utemeljene želje našega prebivalstva in njegovih poklicanih zastopnikov. Pričakujem tudi, da bode prvi denarni zavod naše dežele, kranjska hranilnica, blagovoljno podpirala domoljubno podjetje. Ona je v srečnem položaji, da je ne boli, ako tudi precej globoko v žep poseže; niti one potratne radodarnosti ne bi zahteval, s kojo je ljubljanski realki sezidala monumentalno palačo. In če se je katerikrat čulo očitanje, da se hranilnica premalo briga za deželne koristi, nobene lepše prilike dobiti ne more, da dokaže svoje zanimanje za deželne interese. Ljubljansko mesto bode tudi lahko kaj žrtvovalo v ta namen, saj bode s svojim doneskom podpiralo le svojo lastno korist. Stoprav tedaj, kadar bode železnični tir stolnico kranjsko zvezal z Metliko in Črnomljem, stoprav tedaj postala bode v istini glavno mesto vojvodine kranjske.

Ozir na lastne interese napolil bode marsi-

## Listek.

### Novak.

(Zlatorodov.)

(Dalje.)

„Aha, zdaj vem, kaj je,“ odvrne častnik, dvignivši roko k čelu, kakor bi se ga hotel natančneje domisliti.

„Vedel sem, da ste odšli, učit se za častnika. Potlej vas ni bilo več nazaj. Med tem časom smo popravili pročelje na stolni cerkvi, pa velika kavarna s kroglašni stoji na onem širokem prostoru, skoro tolika, kakor je pol tega dvorišča, pa zmeraj je polno ljudi.“

„Čakaj no malo, čakaj, zdaj pa uže vem, kaj ne, ti si Branko!“ kaj ne, da si?“

„Sem, gospod, sem Branko!“

„Pa si ostal v oni hišici, cerkvi nasproti, zunaj kraja, kakor se mi zdi; zunaj, tista hišica.“

„Da, prav tako, cerkvi nasproti, majhena hišica. Prav, kakor ste rekli.“

„Prav dobro se spominam, in... No, povej mi, ali si rad vojak?“

Novakov obraz se naenkrat povesni. Oči vpré v tla, pa obmolí.

„Zakaj pa z drugimi nisi šel malo venkaj?“

Novak ne odgovori ničesar, ogleduje si nohtove, kakor bi pomišljal, kaj bi odgovoril.

A videti mu je bilo skozi oči v sree.

Častnik ga razume, pa ga vpraša z glasom, ki mu predre na dno duše:

„I, kaj pa imaš, Branko?“

Zdaj se novaku jezik omehča in zmeraj živeje pripoveduje:

„Imam, gospod častnik, jaz imam, jaz sam ne vem, kaj imam... pa tako grdo delajo z nami, tako da nimamo nobenega veselja. Kar vprašamo, ne odgovoré nam. Kader nas ozmerjajo, moramo pa molčati, ali pa iti sedet v zapor. Vem, dobro vem, da s ne znamo še prav oblačiti, da nismo še dobri vojaki. Dva dni smo še le tukaj, v dveh dnéh se ne moremo vsega naučiti. Nismo mi krivi, če precej vsega ne znamo. To bi mogli vender

vedeti, da smo semkaj prišli učit se, vadit se in da bi mogli z nami potrpeti; meni se tako zdi. Potlej se pa še norčujejo iz nas, pred ljudmi, da se nam smeja, mi moramo pa tihovati. Ne umem, pokaj se nad nami tako zadirajo. Rad sem šel v vojake; mislil sem si: „Branko, storil boš svojo dolžnost, višji te bodo radi imeli... no zdaj pa vidim, da... Kader se tega privadimo, morda se potlej za to še zmenili ne bomo, a zdaj človeku to tako težko dene. Vajeni smo bili doma biti, pri stariših, pri znancih, vsi so nas radi imeli in prijazno z nami govorili. Tu je pa narobe: posmehujejo se nam in našim, to boli, hudo boli.“ — Zadnje te besede je izgovoril prav otožno, zdvojeno; pobesi pogled, pa še nekaj sam seboj govori.

Častnik par trenutkov nič ne reče. Na to molcé izvleče smodko, jo prižgé, parkrat gost dim puhne, pa reče, kakor bi novaka nič razumel ne bil:

„Ovratnik si malo popravi; vidiš takole (pomaga mu); tako je prav. Zdaj se pa obrni.“

Novak se na pol obrne. Častnik nateguje in ravna suknjič.

\* Aleš, Aleksij.

katerega bogatega posestnika, da svoje podpore ne odtegne domoljubnemu podjetju. Tudi dolenske občine, navzlic neugodnemu materialnemu stanju, se bode prizadevalo, da ne ne zaostanejo za drugimi. Če drugega ne, vsaj zemljišče se bodo odstopilo zastoj ali po nizki ceni, razsvojitev ne bode mnogo stala, naposled, gospôda moja, bode za največjo silo tudi dežela pripravljena, s kakim doneskom se udeležiti pri zgradbi, katera ima direktno ta namen, podvojiti gospodarstveno čilavost njenih deželanov.

Tedaj, gospôda moja, denarstvene zapreke vender niso tako nepresežne, da bi radi njih morali opustiti namero, katero je gojil kranjski deželni zbor, odkar je izvrševal vzvišeni svoj nalog, biti tolmačem narodnemu mnenju. Le jedno moram naglašati, stvar bode tembolj težavna, čem dalje da odlašamo. Ne le vsled tega, ker se če dalje bolj razširja gospodarstveni propad na Dolenjskem. Poudarjal sem, da v prvi vrsti računam na državno podporo. Ali ravno v tem oziru ne smemo pozabiti, da bode finančni kredit naše države morda v kratkem zelo obremenjen. V sudetskih deželah, na Českem in Moravskem, pripravljajo se veliki projekti o vodnih stavbah in plovnih prekopih, in — morda se bode to marsikomu čudno zdelo — vedno še sem tega mnenja, da bode podržavljenje in eksproprijacija ces. Ferd. severne železnice požrla vsaj v prvem desetletji ogromne svote, katere se bodo izdatno pogrešale v našem kreditu za železnične zgradbe. Radi tega me je prav prijetno iznenadilo poročilo dež. odbora, v katerem se je uže nasvetovala neka gotova svota za prva pripravljavana dela. Ako se vzprejme nasvet, katerega zastopa danes v tej visoki zbornici g. poročevalec, potem smo jo ukrenili za svojimi predniki, kateri so pod vodstvom dr. Tomana pred 18 leti storili na isti način prve korake za gorenjsko železnico, in ne morem bolje končati svojih kratkih opazk, nego s srčno željo, da bi naše postopanje gledé dolenske železnice nas dovedlo k istemu zaželjenemu cilju ter imelo iste blagotvorne posledice, kakor napor naših prednikov za gorenjsko prôgo. Za to toplo podpiram predlog gospodarskega odseka. (Živahno odobravanje.)

## Poročilo deželnega odbora gledé pospeševanja ustanovitve obrtnih strokovnih šol za domačo industrijo.

(Dalje.)

Izdelovanje žimnatih sitov, ena najstarejših domačih obrtnij na Kranjskem, doseglo je uže tako popolnost, da blago na Kranjskem izdelano gledé kakovosti lahko zdrži konkurenco enakih izdelkov drugih dežel. Ker je pa to blago večinoma le navezано na izvažanje in izdelovanje njegovo le previsoka colnina zadržuje, naj bi se po mnenju deželnega

„Suknjič ne sme imeti gub. Prijemati se mora telesa, lepo stati, kakor bi bil vlit. Obrni se.“

Novak se spet obrne. Častnik mu postavlja pokrivalo. — „Tako, malo po strani, na uho potegnjeno.“ Novak se zadovoljno smehlja.

„Drži se lepo, ravno, glavo po koncu; kander greš, stopaj odločno, svobodno, kakor bi bil na krogli, pa krogle metal. Veš?“

Novak se smeje, pa kloni z glavo, pri-trjujoč.

„Dobro tedaj,“ de je častnik, naslonivši se na zid in dejavši levo nogo čez desno; „vsakemu glej odprto v oči, ker se nimaš ničesar bati, in ker ti ni treba pred nikomur zarudeti. Veš? Ko bi tudi kdo šel memo tebe, vzdigni glavo k višku, pa glej ga z odprtimi očmi, kakor bi hotel reči: „Jaz sem!“ — to je navada vojaška; tako delamo vojaki, izkazujoči višjim spoštovanje. Ne zabi tega!“

Novak spet potrdi; zdaj je uže samostvestnejši.

(Konec prihodnjic.)

odbora naprosilo c. kr. trgovinsko ministerstvo, da bi pri sklepanji trgovinskih pogodb to važno obrtnijo kranjske dežele, ki okolo 1500 oseb z delom preskrbljuje, pospeševalo z izposlovanjem kolikor možno nizke colnine.

Čipkarija je močno napredovala, odkar je vlada in dežela z dovoljenjem podpor pospešujeti in odkar so za to obrtnijo zaslužne osebe preskrbele, da se dotični izdelki lahko prodadô.

Izdelovanje čipek bi se pa vsaj v kvalitativnem oziru močno povzdignilo, ako bi jo pospeševal kak risar z napravljanjem vzorcev (pisem).

Slamnikarija je na Kranjskem tako dovršena, da se njeni izdelki lahko primerjajo z onimi drugih dežel. Na neki nedostatek pa mora deželni odbor opozoriti namreč, da se domača slama gledé kakovosti ne ohrani tako, kakor ona, ki se iz Kine, Italije, iz Švice in drugih držav na Kranjsko pripelje. Ker se za slamnikarijo veliko slame potrebuje, bilo bi po mnenju deželnega odbora ne le kmetovalcem na korist, ampak tudi onim, ki slamo pletejo in ki slamnike delajo, ako bi se na Kranjskem mogla boljša slama za pletenje pripravljati.

Gledé v vsi deželi skoro razširjene lesno-rezne domače industrije misli deželni odbor, da bi se namen, ki ga imajo take šole, najhitreje in najceneje dosegel na ta način, ako govori za ustanovitev strokovne šole za lesno obrt v Ljubljani. Taka šola v Ljubljani dosegla bi najpred svoj namen, ker jo je mogoče zediniti s kako drugo potrebno strokovno šolo ter jo vzdrževati z najmanjšimi troški. Obiskovanje te šole moglo bi se omogočiti tudi najrevnejšim na ta način, da se napravijo ustanove. Oni, ki so se v tej šoli izvežbali, naj bi potem svoje vednosti razširjali v svojem domačem kraju.

Ako bi se pa temu menji ne pritrdilo, bi pa za pospeševanje lesne obrti na Kranjskem ne zadostovalo, ako bi se ustanovila šola v Ribnici ali Sodražici ali v kakem drugem kraju tega v prvi vrsti ozira vrednega okraja, ampak ustanoviti bi se moralo več šol na Dolenjskem, Notranjskem in Gorenjskem, da se doseže namen.

Deželni odbor je teh misli, da bi se ta šola najbolje naslonila na c. kr. strokovno šolo za lesno obrt, ki naj bi se ustanovila, in v kateri bi se nahajalo mizarstvo za pohišno opravilo in za stavbinska dela, potem lesoreznica in strugarnica in ki bi mogoče tudi vzdrževala delavnico za poučevanje o izdelovanji kmetijskega orodja.

Ta strokovna šola pa bi bila v Ljubljani najpred opravičena, ker sti Ljubljana in njena okolica v dotičnih obrtih najbolj zastopani.

Po nekem statističnem izkazu je na Kranjskem 9 strugarjev, in sicer: v Ljubljani 4, v okolici ljubljanski in v Logatci po 1, v Novem Mestu 3; sodarjev je na Kranjskem 32, in sicer: v Ljubljani 7, v Senožečah, Loki, Tržiči, ljubljanski okolici in Metliki po 1, v Kranji 3, na Vrhniki 4, v Idriji, Logatci in Kameniku po 2 in v Radovljici 7; kolarjev je na Kranjskem 71, in sicer: v Ljubljani, Senožečah, Kranji, Kranjski Gori, Brdu in Metliki po 2, v Postojni, Kočevji in Logatci po 3, v Vipavi 6, v Ribnici in Kameniku po 8, v Krškem, Loki, Vrhniki in Črnomlju po 1, v Tržiči in Novem Mestu po 4, v okraji ljubljanske okolice 9 in v Radovljici 7; mizarjev je na Kranjskem 244, in sicer: v Ljubljani 23, v davkarskih okrajih Postojina, Ribnica in Loka po 9, v okrajih Bistrica, Senožeče, Velike Lašiče, Idrija, Kranjska Gora, Brdo in Črnomelj po 3, v Vipavi 16, v Kočevji in Kranji po 14, v okraji krškem, tržiškem in vrhniškem po 4, v davčnih okrajih Kostanjevica, Mokronog in Radeče po 2, v davčnem okraji ljubljanska okolica 39, v davčnih okrajih Litija in Lož po 6, v okraji zatiškem in žužemperškem po 1, v logaškem okraji 13, v radovljiškem okraji 19, v novomeškem in metliškem okraji po 7 in v kameniškem davčnem okraji 12.

Strokovna šola bi navadene obrtnije tudi močno povzdignila, in če se ozir jemlje na veliko število ljudij v mestu ljubljanskem in v njegovi najbližji okolici, ki se pečajo z mizarstvom, se mora priznati, da je želja po novi strokovni šoli v Ljubljani gotovo opravičena.

S pletenjem košev, jerbasesv itd. pečajo se posebno vasi ob Savi ležeče, od Vižmarjev do Beričevega, v bohinjki dolini, v okolici mesta Idrija, trga Planina, v vipavski dolini in v ribniškem okraji. Število dotičnih izdelkov narašča, toda gledé ličnejšega blaga pa nadvladajo na Kranjskem izdelki drugih dežel.

To obrt bi vsakako strokovna šola za pletenje močno povzdignila, in če bi se na Kranjskem ob enem tudi vpeljal pouk o umni vrbovaji, bi s tem kmetstvo prebivalstvo v mnogih krajih pridobilo nov zaslužek, v onih krajih pa, kjer ima prebivalstvo od spletenega blaga in od vrbovja malo dobička, bi se ta močno povečšal. Ako se pomisli, da je vrba na Kranjskem zelo razširjena ter da je dovelj sveta, da se še bolje razširi, more se odločno trditi, da bi vrba donasala dobiček, ako se razpošilja v druge kraje.

Lončarija je, kakor prej povedano, v petih okrajih kranjske dežele precej obširna. Dotično blago pa se večinoma le na Kranjskem prodá, ker se pri njem ne splačajo troški, da bi se dalje razpošiljalo.

Ustanovitev strokovne šole za to obrtnijo bi jo gotovo močno povzdignila ter tudi pripomogla, da bi se izdelki mogli izvažati. Ker pa nij pričakovati, da bi se ustanovitev mnogo strokovnih šol mogla doseči, naj bi se pa ta obrt pospeševala na ta način, da se morebiti ustanove napravijo.

Po poročilu strokovne šole v Znojmu poučujejo se na tej šoli sledeči predmeti: 1.) risanje, pri katerem se posebno ozir jemlje na keramiko; 2.) modeliranje; 3.) sukanje, obrazovanje, vžiganje; 4.) praktična in teoretična kemija; 5.) perspektiva; 6.) praktična dela, h katerim spada tudi izdelovanje posod, potem slikanje in plastične dekoracije. Učenci morejo se na tej strokovni šoli izobraziti za modelerje, slikarje, strugarje in mojstre. Učenci, ki so se učili v fabriki za izdelovanje glinastega blaga ter so izdelali tudi jeden ali dva razreda na kaki srednji šoli z dobrim vspehom, morejo se v dveh letih izučiti za modelerje, slikarje ali strugarje in obrazovalce glinastega blaga. Tisti, kateri nimajo tega izobrazenja, morajo šolo dalje časa obiskati, da dosežejo svoj namen.

Zelo važno in ob enem tudi prav težko rešivno vprašanje je vpeljavanje novih domačih industrij. Ako se pa ozir jemlje na to, da je domača industrija na Notranjskem in v mnogih okrajih na Dolenjskem prav malo razširjena, in če se pomisli, da prebivalstvo zaradi malega dohodka, ki ga daje kmetijstvo, novega zaslužka potrebuje, mora se priznati, da se bode to važno vprašanje vender moralo rešiti. Da je bode pa mogoče rešiti, treba je pred vsem poznati razmere onih krajev, v katerih se hočejo uže obstoječe in ravno pričete domače industrije še dalje razširiti ali pa kjer se hočejo na novo vpeljati.

Deželni odbor je teh misli, da bi se ta namen najlaglje na ta način dosegel, ako bi se ustanovil odbor v Ljubljani, katerega bi podpirali podružni odbori na deželi.

S tem predmetom pečal se je slavni deželni zbor v več zasedanjih ter je važnost njegovo za kranjsko deželo tudi priznal. V svoji seji dué 5. julija l. 1880 je slavnosti sklenil:

„Deželnemu odboru se naroča, da se do visocega c. kr. trgovinskega ministerstva obrne s prošnjo, visokoisto naj bi blagovolilo poslati izvedenca na Kranjsko, katerega nalog bi bil, staviti nasvete, kako bi se uže obstoječe domače industrije dale vspešno podpirati in razširiti.“

(Konec prihodnjic.)

## Razne vesti.

— (Katoliški misijonarji.) „Moniteur de Rome“ priobčuje izkaz o misijonarjih, katere je razposlala propaganda v dežele nevernikov. Misijonarjev je 6700, in sicer 1000 kapucincev v Indiji, 2500 franciskanov v Maroku, Kitajski in Ameriki, 300 oblatov v Jafi, Natalu in na Cejlonu, 700 duhovnikov „vnanjih misijonov“ v Koreji in Tonkinu, 1500 jezuitov v Angleški Guyani, Armeniji in Madagaskarji, 200 lazaristov v Perziji in Abisiniji, 500 dominikancev na Filipinih in v Tonkinu. Dosegli so lepe vspehe. Tako je 700 članov „vnanjih misijonarjev“ spreobrnilo 18 400 nevernikov in 20 000 otrok kristijanskih in 298 000 nevernih roditeljev krstili.

— (Goreča Volga.) Iz Peterburga se poroča: Pri mestu Kostrema, kjer reka Kostrema v Volgo teče, bil je tak požar na Volgi, da enacega morebiti še nikoli ni bilo. Parnik „Družčina“, ki je bil na poti iz Nišni Novgoroda, naložen s čajem, rumom in sladkorjem, začel je goreti. Močan veter je gnal po reki gorečo ladjo, ki je uzgala mnogo drugih ladij, da je bila Volga več vrst daleč podobna goreči reki. Mnogo ljudi je zgorelo ali utonilo; škode je več milijonov rubljev.

— (Usodna zamena.) Predsednika državnemu zboru dr. Smolko zadela je dne 7. t. m. huda nesreča. Njegova hči, omožena Huppert, zaužila je po zameni zdravilo, katero je bilo za vnanjo rabo; vsled tega morala je umreti, kajti zdravilo je bilo strup.

## Politični pregled.

### Avstrijsko-ogerska država.

V koroškem deželnem zboru razpravljalo se je včeraj o peticijah. Med ostalimi prišla je na dnevni red tudi peticija pogorelcev vasi Rattendorf, katera je — kakor uže znano — pred dvema meseci do tal pogorela. Prošnja pogorelcev za podporo ni se mogla uslišati, ker deželna sredstva tega ne dopuščajo. Knezoškof dr. Funder, ki je tudi glasoval proti dovoljenju podpore, izjavil je, da podpiše prvi kot privatna oseba 200 gld. podpore; njegov vzgled posnemali so tudi drugi poslanci, tako da se je precejšnja svota nabrala v korist pogorelcem. — Načrt zakona, naj se utemelji društvo v podporo ostarele služinčadi, izročil se je deželnemu odboru v pretresanje.

V gorenje-avstrijskem deželnem zboru stavil je grof Brandis predlog, naj se premeni deželna šolska postava od dne 23. januarja 1870 gledé pravnih odnošajev učiteljstva ter o obiskovanji in vzdrževanji ljudskih šol. — Nadalje naložilo se je deželnemu odboru, naj do prihodnjega zasedanja priredi načrt zakona o vlačugarstvu ter o vstvorenji kaznenih naselbin za nepopoljšljive postopače.

Hrvatski sabor še nadaljuje debato o verifikaciji volitev. Gledé volitve poslanca Kumičića sklenilo se je včeraj, začeti preiskavo o volitvi ter v prihodnjem zasedanju sabora definitivno odločiti o tej zadevi. — Knjigar Grünhut, kateri je meseca avgusta na saborski galeriji provzročil veliki škandal, bil je včeraj obsojen na tri mesece ječe.

### Tuje dežele.

Italijanska vlada prireja sedaj načrt zakona o zdravstveni reformi v velikih mestih italijanskih, posebno pa v Napoli. Ta načrt predložil se bo deželni komori takoj, ko se snide. Minister vnanjih zadev naložil je italijanskim zastopnikom v inozemstvu, naj poprosijo dotične vlade, da jim izročé odnosa zdravstvena pravila. — Nadalje javlja se iz Rima, da je italijansko poljedeljsko ministerstvo pri avstrijski vladi storilo korake, naj se zdravstvene naredbe proti Italiji uredé takó, da italijanski ribiči na dalmatinski obali ne bodo trpeli prevelike škode.

Pruski državni svet sestane se dne 15. t. m. Ker se predsednik sovetu, nemški prestolonaslednik, vrne v Berlin še le 23ega

t. m., prevzel bo dečasno knez Bismarck predsedništvo. Med ostalimi predlogi razpravljaval bo tudi zakonsko osnovo o poštnih hranilnicah ter o podpori nemškim naseljenikom v zapadni Afriki.

Iz Hanoi poroča se o znameniti zmagi Francozov nad Kitajci. General Negrier naletel je s svojimi četami na 6000 mož močan oddelek kitajske vojske. Kitajci skušali so obkoliti Francoze. Boj trajal je pet ur. Francozke čete razbile so po polnem kitajski oddelek. Palo je čez 1000 Kitajcev, a razun tega zaplenili so Francozi celo vojno spravo kitajsko. 21 Francozov je mrtvih, 58 ranjenih. Med ranjenimi je tudi general Negrier.

## Domače stvari.

— (Sposobnostni izpiti učiteljev in učiteljic) za ljudske in meščanske šole vršili so se ustno dne 6. t. m. in 8. t. m. popoldne pismeno. K izpitem se je oglasilo devet kandidatov in pet kandidatinj, in sicer: A. Za ljudske šole gospodje: Anton Gfelman, B. Janec, Anton Kadunec, Vekoslav Keel, Gustav Spetzler, Ognjeslav Zupan, Anton Vrančič, Ivan Vrežič; gospodičine: Antonija Dal-Ben, sestra Mehtilda Glaser, Franjica Škrjanec, Ivanka Steska, Sofija Ziegler. B. Za meščanske šole: Anton Funtek, učitelj v Št. Vidi pri Zatičini, iz jezikovnozgodovinske stroke.

— (Umrli) je sinoči v Tupaličah na Gorenjskem g. Karel Demšar, častnik v 17. pešpolku baron Kuhn, mudivši se na dopustu pri svoji sestri gspđ. Fr. Demšar, poštarici v Tupaličah. Pokojnik bil je še le 25 let star. — Včeraj zjutraj umrl je v Gradci nadsodnije svetovalec g. Andrioli v 72. letu svoje dōbe. — V Trstu je umrl dne 4. t. m. g. Henrik Martelanec, urednik prvega „Jurija s pušo“. Pokojnik je bil 55 let star.

— (Godba v „Zvezdi“.) Jutri opoludne bode v „Zvezdi“ godba po naslednjem vzporedju: 1.) Koračnica; 2.) ouvertura k operi „Nabucco“ — Verdijeva; 3.) „Publicisti“, valček Straussov; 4.) obrekovalni prizor iz baleta „Melusina“ — Dopplerjev; 5.) „Schneewittchen“ — mazurka Straussova; 6.) „Im Sturmschritt“ — brzopolka Straussova.

— (Občinske volitve.) Pri volitvi novega občinskega zastopa za občino Moravče (okraj kameniški) je bil županom izvoljen Ivan Cirar, občinskimi svetovalci pa Fran Golmajer, Josip Klopčič, Fran Orehek, Toma Tomč, Mat. Cerar in Jurij Požar. — Pri volitvi novega občinskega zastopa za mestno občino Radóvljico je bil županom izvoljen gosp. Fr. S. Hudovernik, občinskima svetovalcema pa Ivan Ovin in Ivan Mali.

— (Požarna kronika.) Dne 5. t. m. uničil je ogenj posestniku in gostilničarju Jakobu Brtonclju v Gorenji Besnici dva hleva, tri šupe, dva svinjaka in jedno hranilnico za jedi. Pogorela je tudi vsa krma. Škode je okolo 1200 gld. Pogorelec je zavarovan za gospodarsko poslopje za 600 gld.

— (Truplo novorojenca.) Dne 8. t. m. izvelkel je delavec iz papirnice v Vevčah iz Save truplo po polnem nagoga novorojenca ženskega spola.

## Iz kranjskega deželnega zboru.

(IX. seja dne 9. oktobra t. l.)

(Konec.)

Posl. dr. Samec stavi daljni predlog, kateri se glasi:

„Slavni c. kr. vladi se izreče najtoplejša zahvala, da je dala izvršiti preiskave gledé preložitve cest čez Gorjance.“

Ponavlja pa se prošnja, da se dela preložitve, kakor hitro možno, začnejo in da se v ta namen uže v proračun državnega zboru za leto 1885. potrebna svōta postavi, ako se to še ni zgodilo.“

Gosp. deželni predsednik baron Winkler nanažanja, da je dobil ravno kar dopis od visokega c. kr. ministerstva, po katerem se dovoljuje za preložitve ceste čez Gorjance 29 000 gld., od katerih se bo 20 000 gld. postavilo uže v državni proračun za 1885. l. (Dobro, dobro!)

Predlog posl. dr. Samca se vzprejme.

Dalje stavi posl. dr. Samec predlog:

„Deželni odbor se pooblasti, dovoliti cestnim odborom naklade nad 10%, ako vložijo za to utemeljene prošnje.“

Predlog se vzprejme.

Posl. Pakiž priporoča, da bi se kmalu začele priprave za napravo ceste čez Lužarje, kajti ta cesta je silno potrebna poprave, čoš, več živine in ljudij se je uže tam poškodovalo in tudi pobilo. Ta cesta, da je silno važna za promet. On mēni, naj se k ogledu povabijo tudi zvedenci in zaupni možje, da se ne bodo vršile jednake neprilike, kakor pri gradnji ceste čez Turjak. On torej predlaga:

„Slavni deželni zbor naj sklene: Deželnemu odboru se naroča, da se načrt cestne prōge čez Lužarje še v teku tega leta pregleda, in da se pri tem pregledu tudi zaupni možje iz dotičnega okraja udeležujejo, in da naj za to skrbi, da se bode izpeljava tega načrta uže v prihodnjem letu zvršila. V ta namen naj nakaže izplačanje podpore v znesku 3000 gld., katero svoto je bil deželni odbor s svojim dopisom z dne 10. januarja 1882 obljubil.“

Predlog se vzprejme.

Posl. Pakiž stavi drugi predlog, kateri slōve:

„Slavni deželni zbor naj sklene: Deželnemu odboru se naroča, da se znesek 1000 gld., katera svota je bila uže leta 1882. od deželnega zbora dovoljena, še v teku tega leta cestnemu odboru ribniškemu izplača.“

Poročevalec dr. Samec ne more po polnem podpirati tega predloga iz mnogih oziror ter mēni, naj bi se prej izročil finančnemu odseku v protres. Pakižev predlog se vzprejme.

Tretji predlog posl. Pakiža se glasi: „Slavni deželni zbor naj sklene: Visoka c. kr. deželna vlada se zopet naprosi za primerno podporo iz državnega zaklada za omenjene okrajne ceste: Rakek, Bloška Polica, Žlebič, Ribnica, ozir. Babino Polje.“

Poročevalec dr. Samec podpira ta predlog.

Gosp. deželni predsednik baron Winkler omenja, da ni samo od vlade zavisno, ali se dovoli taka podpora ali ne; taka svōta mora biti postavljena tudi v državni proračun, torej treba dovolitve državnega zbora. Zavisno je torej od državnega zbora, če bode prošnja uslišana.

Tudi ta Pakižev predlog se vzprejme.

Gosp. deželni glavar grof Thurn naprosi reditelja zbornice dr. Poklukarja, naj izvoli v zbornico poklicati nemške poslance. Posl. dr. Poklukar se poda v njih sobo, a se vrne z odgovorom, da se zaradi važnega posvetovanja ne mogó obravnave udeležiti. (Čujejo se klici: Nadaljujmo, saj smo sklepčni!) Dnevni red se nadaljuje.

Posl. Murnik poroča v imenu gospodarskega odseka o pospeševanji hišne industrije in o ustanovitvi obrtnih strokovnih šol. (Poročilo deželnega odbora o tej zadevi podajemo na drugem mestu.) Predlogi se brez razgovora vzprejmó.

Mestu posl. Mauerja, kateri ni v zbornici navzočen, poroča posl. Moschē o računskem sklepu deželno-kulturnega zaklada za l. 1883 in o proračunu deželno-kulturnega zaklada za l. 1885.

Vsi nastavki se vzprejmó.

Posl. dr. Vošnjak poroča o personalnem kreditu na kmetih in stavi v imenu gospodarskega odseka naslednje predloge:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

1.) Deželnemu odboru se naroča, da v posebni okrožnici do občinskih in župnijskih uradov opozarja na koristno delovanje hranilnih in posojilnih združenj in da okrožnici priloži navod k ustanovitvi, izgledna pravila in pouk za delovanje.

2.) „Zvezi slovenskih posojilnic“ izreče kranjski deželni zbor svojo zahvalo in priznanje za njeno koristno delovanje.

3.) Deželni odbor naj prosi slavno notranje ministerstvo, naj ponovi gori omenjeni ukaz hranilnicam.“

Predlogi se brez razgovora vzprejmó.

Posl. Obreza poroča v imenu gospodarskega odseka o agrarnih razmerah na Kranjskem, in sicer o obrokih za vplačevanje davkov in o davkarskih eksekutorjih, ter predlaga:

„Slavni deželni zbor naj naroča deželnemu odboru, da ponavlja prošnjo do vlade glede vplačevalnega termina za davke in preosnove institucije davkarskih eksekutorjev.“

Predlog se vzprejme.

Posl. dr. Sterbenec poroča o § 8, marg. št. 37 do 45, glede slapske šole.

Poročilo se vzame v znanje.

Posl. Klun poroča ustno mestu odsotnega dr. Mauerja o § 2. letnega poročila „davki“ ter predlaga, naj se izvoli poročilo vzeti v znanje. — Se vzame v znanje.

Posl. Detela poroča ustno v imenu finančnega odseka o prošnji učitelja Venclja Sturma za povišanje pokojnine. — Pokojnina se poviša na 680 gld., počenši s 1. januarjem 1885.

Posl. Dev poroča v imenu gospodarskega odseka o agrarnih razmerah na Kranjskem, in sicer o hipotekarnih dolgovih na kmetijskih posestvih, ter predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1.) Deželnemu odboru se naroča, prositi slavno vlado, da naj izvoli, oziraje se na to, da se je postavnici načrt o dednem nasledstvu na kmetih uže predložil v ustavno obravnavanje, s tem zakonom tesno zvezane določbe o zastavni pravici in o izvršbi preustrojiti;

2.) da se doseže in ohrani davčna zmožnost kmetijskih posestnikov, naj bi slavna vlada

a) eksekutivno izterjevanje davčnih zastankov pri takih posestvih omejila na skrajno mero ter eksekvirala z najmanjšimi troški;

b) skrbela za to, da se po državnem zakonu določi skrajna meja, od katere se smejo zadolžiti kmetijska zemljišča;

c) po zakonu določila, da se kmetijska posestva pri eksekutivni prodaji ne smejo oddati pod polovico cenilne vrednosti in da jih v tem slučaju smejo občine prevzeti za tisto ceno, za katero so bila prodana;

d) skrbela, da se preobdolžena zemljišča od hipotekarnih dolgov toliko razbremené, da bodo kmetje mogli shajati;

3.) končno se deželnemu odboru naroča, da poizveduje o organizaciji in delovanju uže obstoječih deželnih hipotekarnih bank in prihodnjemu deželnemu zboru o tem poroča ter nasvetuje, ali in kako naj bi se ustanovila deželna hipotekarna banka za Kranjsko.

Predlogi vzprejmó se brez razgovora.

Prošnja učitelja Ranta zaradi pouka za odraslo mladino se izroči deželnemu odboru v predarek.

Poročilo upravnega odseka o § 3., marg. št. 13 in 14 letnega poročila, se vzame v znanje. Ob enem priporoča upravni odsek, naj bi se zopet osnovala nižja živinozdravniška šola v Ljubljani.

Posl. dr. Bleiweis sicer ne ugovarja temu nasvetu in meni tudi, da bi se taka šola lahko ustanovila pri obstoječih razmerah, vendar da ni upanja, da bi odločilni krogi to dovolili.

Posl. dr. Poklukar in Lavrenčič tudi podpirata ta nasvet, kateri se tudi vzprejme.

Prošnja Iške Vasi glede podpore za napravo mostu čez Iško se izroči deželnemu odboru s pooblastilom, da dovoli podpore do 300 gld., ako spozná, da je ta most neobhodno potreben.

Občini Predaslje se dovoli za most čez Kokro 300 gld. podpore, ki se bodo izplačali, kader bo most dovršen.

Prošnje občine Grosuplje in Slivnice pa Kropo in Kamne Gorice zaradi uvrstenja njih cest med deželne ceste se z dnevnega reda odstavijo.

Prošnja cestnega odbora velikolaškega za podporo se izroči deželnemu odboru s pooblastilom, da sme omenjenemu odboru dati podpore do 1000 goldinarjev.

Dr. Samec je priporočal, naj se ta reč done z dnevnega reda, ker se je za ribniški okraj dovolilo 1000 gld.

Gosp. Pakiž mu pa odgovarja, da ste to dve čisto nasprotni zadevi. Ravno to je poudarjal tudi poročevalec dr. Poklukar.

S tem je bil dnevni red dovršen.

Zdaj (o 1/4 2. uri) pretrga g. deželni glavar sejo.

Ob 1/4 3. uri zopet pokliče deželni glavar g. grof Thurn v dvorano poslance.

Seja se nadaljuje in zapisnikar prečita izjavo nemških poslancev, v kateri pravijo, da se ne morejo dalnjih sej udeleževati, ker se posl. Grasselli zaradi besedij „zlobno obrekovanje“ ni dal odločen ukor in ker tudi posl. Grasselli ni vzel teh besedij nazaj.

Gosp. dež. glavar grof Thurn se sklicuje na stenografski zapisnik ter izreka obžalovanje, da se je rabil tak izraz.

Kako se je izjavil posl. Grasselli, smo uže omenili.

Konec seje ob 1/4 3. uri.

## Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

**Budimpešta, 11. oktobra.** Adresni načrt dolenje zbornice omenja, da so razmere vsem državam nasproti zelo prijazne, osebno proti Nemčiji ter da se je zveza z Nemčijo, obstoječa uže šest let, pokazala trdno in da ni bilo nobene spremene niti v notranjem obsegu niti na vnanje.

**Dunaj, 10. oktobra.** Nj. veličanstvo cesar vzprejel je srbskega kralja Milana; kralj Milan obiskal je tudi saškega kralja; pozneje obiskala sta ta dva monarha in pruski cesarjevič Viljem kralja srbskega. Obeda v Schönbrunn udeležil se je saški kralj, cesarjevič Viljem, grof Kálnoky in knez Reuss s članovi nemškega poslanštva.

**Budimpešta, 10. oktobra.** Delegacije se snidejo v 27. dan t. m.

**Katanija, 10. oktobra.** Pri hudem viharji bilo je 500 oseb ranjenih in 30 usmrtenih; večinoma so bile te osebe iz nižjih stanov. Škoda znaša čez pet milijonov.

**Atene, 10. oktobra.** Zbornica se je sklicala v 8. dan novembra t. l.

## Telegrafično borzno poročilo

z dne 11. oktobra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih . . . . .	80.95
„ „ „ srebri . . . . .	82.05
Zlata renta . . . . .	103.—
5% avstr. renta . . . . .	95.95
Delnice narodne banke . . . . .	859.—
Kreditne delnice . . . . .	283.80
London 10 lir sterling . . . . .	122.10
20 frankovec . . . . .	9.69
Cekini c. kr. . . . .	5.78
100 drž. mark . . . . .	59.80

## Uradni glasnik

z dne 11. oktobra.

**Naprava novih zemljiških knjig:** Pri c. kr. okr. sodnji v Metliki za katastralno občino Božakovo; poizvedbe dne 15. oktobra ob 8. uri. — Pri c. kr. okr. sodnji v Višnji Gori za katastralno občino Žvirče; poizvedbe dne 22. oktobra.

**Eks. javne dražbe:** V Postojini posestvo Ant. Smerdu z Kala (1920 gld.) dne 11. nov. 23. dec. 1884 in 24. jan. 1885; — posestvo Štef. Lagoja pri graščini Jablanice (4640 gld.) dne 17. nov., 19. dec. 1884 in 23. jan. 1885; — zemljišče Marije Kovačičeve iz Dol. Košane (300 gld.) dne 19. nov., 23. dec. t. l. in 24. jan. 1885; — posestvo Janeza Vadnu iz Nemske Vasi (2253 gld.) dne 19. nov., 23. dec. t. l. in 24. jan. 1885. — V Idriji zemljišče Matije Eržena iz Jeličnega Vrha (760 gld.) dne 27. okt., 1. dec. t. l. in 8. jan. 1885. — V Kočevji zemljišče Matije Štefančiča iz Potoka (887 gld.) dne 29. oktobra; — zemljišča Matije in Marije Eppicha iz Stare Loke (590 in 230 gld.) dne 22. okt., 26. nov. t. l. in 14. jan. 1885. — V Novem Mestu zemljišče Jos. Besova iz Oberha dne 6. nov. (3. narok); — posestvo Jos. Hočevarja z Brezovice dne 30. oktobra (2. narok). — V Idriji zemljišče Jarneja Vidica iz Idrije (910 gld.) dne 13. okt., 17. nov. in 22. dec. — V Kameniku posestvo Mihe Ježa iz Utika (1345 gld.) dne 15. okt., 14. nov. in 14. decembra. — V Postojini pol. zemljišča Mart. Albrehta iz Orehka (341 gld.) dne 5. decembra (3. narok).

## Tujci.

Dne 9. oktobra.

Pri Maliči: Bach, bank. uradnik, z Dunaja. — Löwy, trg. potovalec, iz Prage. — Treves, trgovec, iz Padove. — Terpotitz, poslovodja, iz Trebovelj. Pri Slonu: Trautner, trg. potovalec, iz Inomosta. — Lurzer pl. Zehendthal, zasebnik, iz Celovca. — Painsi, gozd. asistent, iz Vošperka. — Prokop, gozd. asistent, iz St. Pavla. — Ehrlich, gozd. vajenec, iz Dravburga. Albrecht, gozd. aspirant, iz Lokve. — Omahen, zasebnica, iz Krškega. — Omahen, zasebnica, iz Kranjske Gore. — Marinschek, trgovec, iz Škof. Loke. — Kopsch, trgovec, iz Boh. Bistrice.

Pri Bavarskem dvoru: Dr. Vogt in Hackel, trg. potovalec, z Dunaja. — Gaudia, grašč. oskrbnik, s so-progo, iz Zobelberga. — Gautsch, grašč. oskrbnik, iz Obererkensteina. — Semek, kočijaž, iz Celja. Pri Južnem kolodvoru: Gnasmanzano, c. kr. lieutenant, iz Gorice. — Kolbesen, gozd. pristav, iz Kočeja.

## Umrli so:

Dne 9. oktobra. Jera Krebel, gostinja in ubožnica, 63 l., Karlovska cesta št. 7, nadiha.

Dne 10. oktobra. Josip Zajec, tkalčev sin, 2 mes., Kravja Dolina št. 22, ošpice.

V civilni bolnici:

Dne 9. oktobra. Martin Simeršek, delavec, 45 l., srčna hiba.

## Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
10. okt.	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	732.13 729.90 728.28	+ 8.4 + 15.0 + 13.0	vzh. sl. jzpd. sl. bzv.	obl. , ,	14.50 dež

## V knjigarni

Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg v Ljubljani se dobivajo:

## Izbrane

# narodne srbske pesni

z dodatkom iz smrti Smail-Age Čongića.

S srbsko slovnico, slovenskim tolmačenjem, rečnikom tujih besed in cirilsko abecedo priredil

**Janko Pajk**

c. kr. profesor.

Cena 40 kr., po pošti 43 kr.

## Za prihodnje leto 1885.

V zalogi pri

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani je izšla:



Slovenska

# Pratika

za navadno leto 1885.

Cena eni Pratici 13 kr. — Razpečevalcem dajemo našo Pratico jako cenejše.

**A. Mayerjeva**  
**trgovina**  
**piva**

**v steklenicah v Ljubljani**  
priporoča **izborno**

**marono pivo**

**iz pivovarne bratov Koslerjev**  
**v zabočkkih po 25 in 50 steklenic.**

Cena 2/10 lit. steklenici . . . 16 kr.  
3/10 „ „ „ . . . 12 „

Zabočki in steklenice franco nazaj ali se pa najceneje vračunavajo. (66) 8